

EKONOMİ POLİTİK

Erinç Yeldan, 25 Mart 2015

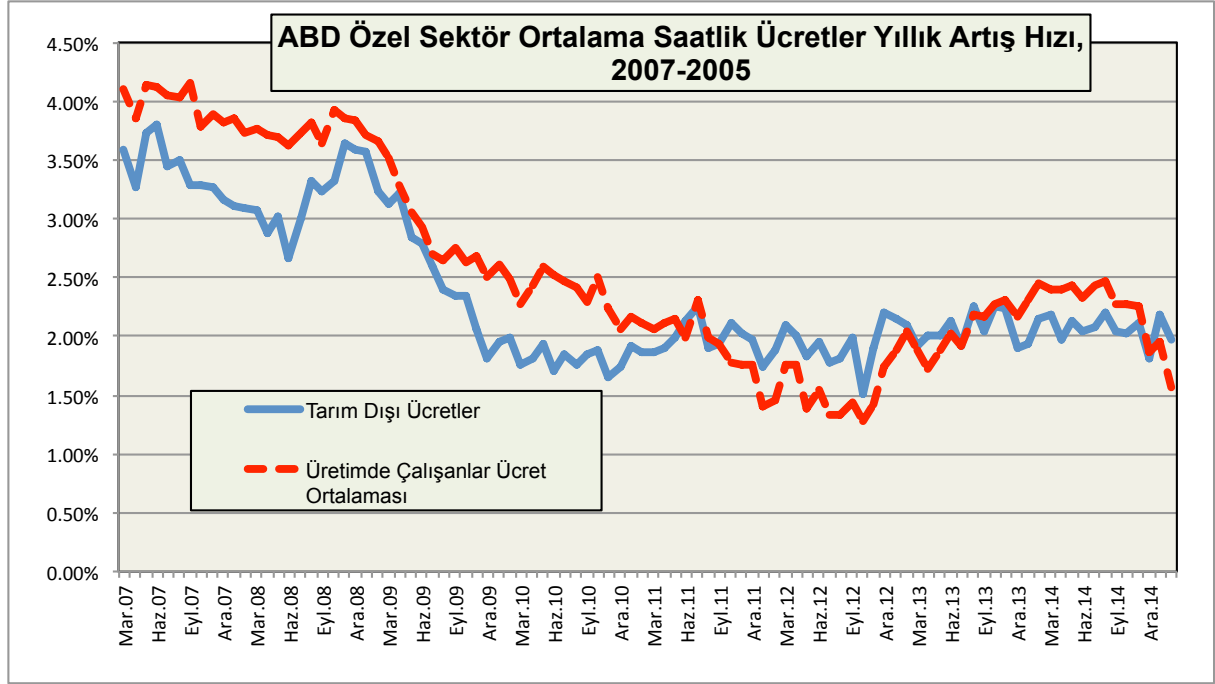
FED'in Faiz Politikası: Kim İçin?

Gittikçe anlamını yitiren bir soru: “*Fed faiz artırımına ne zaman başlayacak?*” ve devamı: “*Fed'in olası faiz artırımını Türkiye ve benzeri ekonomileri nasıl etkiler?*”. Sorular bir de “*Fed sabırlı olma ifadesini tutanaklardan çıkardı*”; “*Fed temkinli*” vb türü ezoterik sözcük oyunları ile daha da mistik bir hale sokulunca, konu artık iktisat biliminin sınırlarını zorlayarak, giderek görsel bir oyuna dönüşüyor. Diğer yandan meşhur medyatik yorumuyla, “*piyasalar zaten durumu fiyatladı*” diye bir de ekleme yaparsanız iktisat gündemini tam bir işgal altında tutuyorsunuz demektir.

Oysa soruyu bir de şu açıdan değerlendirelim: Amerikan ekonomisinde şu anda en önemli sorun gerçekten de Fed'in olası faiz artırımını kararı mıdır? Bu soruya “evet” diye yanıt verilirse Amerikan reel ekonomisinde, özellikle işgücü piyasalarındaki son çeyrek yüzyıla damgasını vuran gelişmeleri göz ardı etmiş oluruz. Nitekim, Amerikan ekonomisinde 1979'dan bu yana en önemli sorunun ücret düzeyinin durgunluğu olduğu artık çok bilinen bir gerçek olarak karşımızda duruyor. Amerikan işgücü piyasalarında reel ücretler 1979'dan bu yana gerileyişini sürdürüyor. Veriler son on yılda ise ücretlerdeki gerilemenin sadece üretimde çalışan kol emekçilerini değil, eğitilmiş/kalifiye işgücünü de kapsar nitelikte olduğunu belgeliyor.

Merkezi Vaşington'da bulunan ve emek yanlısı çalışmalarlarıyla tanınan *Economic Policy Institute* (EPI) verileri söz konusu dönemde emeğin üretkenliği ortalama yüzde 64 artış göstermiş iken, saatlik ortalama reel ücretlerin yüzde 15 gerilediğini, asgari ücretin ise 1968 düzeyinin yüzde 25 altında olduğunu vurguluyor.

Aşağıda IPE verilerinden derlenen 2007 sonrasına ilişkin ücret verileri bu sürecin 2009 krizi boyunca da derinleşerek sürmekte olduğunu belgeliyor. Görüleceği üzere Amerikan özel sektör saatlik ücretlerinin yıllık artış hızı 2010 sonrası “toparlanması” altında ortalama sadece yüzde 2'lik bir artış sergileyebilmekte. Oysa, FED'in yüzde 2 enflasyon hedefi ve ortalama yüzde 1.5'lik üretkenlik artışı ile birlikte değerlendirildiğinde, milli gelir içinde ücret payının korunabilmesi için asgari yüzde 3.5 düzeyinde bir artış hedeflenmesi gereği ortaya çıkıyor. Yani, yüzde 3.5 altındaki ücret artışları Amerikan emekçisinin milli gelirden aldığı payın her geçen yıl giderek daha da gerilemekte olduğu sonucunu doğurmaktadır.

Kaynak: Economic Policy Institute ve Bureau of Labor Statistics Current Employment Statistics.

Bu koşullar altında Amerika’da ortalama hane halkı gelirleri 2009 düzeyinin hala yüzde 3 altında seyretmekte. Oysa, Fed’in “miktar kolaylaştırması” (*Quantitative Easing*) diye adlandırılan para basma operasyonları sonucunda dünya finans piyasaları bol ve ucuz sıvı likiditeye boğulmuş, faizler eksiye dönüşmüş, üstelik işsizlik oranı da yüzde 5.5 düzeyine değin gerilemiş idi.

Tekrardan sorulım: *Fed sizce faizleri artırmaya ne zaman başlayacak? Sabırlı mı olacak? Temkinli mi?*